

Некалькі словаў пра аўтара гэтага ліста і той час, калі ён быў напісаны. Пётр Сяўрук, сын Якава, нарадзіўся ў 1905 годзе ў Скідзелі ў небагатай сялянскай сям'і. У 1915 годзе ўся яго сям'я разам з сотнямі тысяч іншых праваслаўных беларусаў выехала на ўсход. Сеўрукі апынуліся ў Ліпецку. Хлопец прачытаў там сотні, калі не тысячы, кніг, пачаў друкавацца ў мясцовых газетах. У 1921 годзе вярнуўся ў родны Скідзель, які стаў часткай Польшчы. Тут Пятра чакала цяжкая сялянская праца, поўная адсутнасць надзеі рэалізаваць свае здольнасці і пастаянныя візіты п'яных польскіх паліцэйскіх. Пётр шмат пісаў — вершы, апавяданні, філасофскія творы, вёў дзённік (цяпер яго спадчына захоўваецца ў сваякоў). У 1926 годзе далучыўся да нацыянальнага руху. Узначальваў Гарадзенскую акруговую арганізацыю Таварыства беларускай школы (летам 1927 года ў Гарадзенскім павеце былі 53 гурткі ТБШ). У 1925—1928 гадах шмат разоў арыштоўваўся і некалькі месяцаў правёў у гарадзенскай турме.

Вясной 1929 года, бачачы, што левы беларускі рух канчаткова падпарадкаваўся дыктаванаму з усходу курсу, П. Сяўрук звярнуўся да лідэраў беларускага пасольскага клуба «Змаганне» (з лідэрам якога Ігнатам Дварчаніным перапісваўся) з лістом, у якім выказаў сваё бачанне тагачаснай сітуацыі. Ліст Пятра Сеўрука не быў надрукаваны, а сам яго аўтар пайшоў з гэтага свету напрыканцы 1929 года. Гэта, аднак, не прыніжае гістарычнага значэння звароту да беларускіх правадыроў. Ліст, па сутнасці, падвёў мяжу пад эпохай масавага беларускага нацыянальна-вызваленчага руху (Беларускай Сялянска-Работніцкай Грамады) у Заходняй Беларусі. Пётр Сяўрук дыягнаставаў адсутнасць у яго выразна акрэсленых мэтай, цвёрдых палітычных ідэяў, выкарыстанне нацыянальнай тэматыкі толькі з дэмагагічнымі мэтамі, бясконцыя запазычанні ўсходніх ды заходніх ідэалогій — вось прычыны паражэння беларускага адраджэння.

У верасні 1939 года скідзельская моладзь з вінтоўкамі ў руках выганяла з мястэчка польскія войскі. Цяпер яе праўнікі п'юць гарэлку, жуюць птушынае дзярмо (танны наркатычны сродак, якім гандлююць у Горадні прадаўцы з Сярэдняй Азіі), забіваюцца на машынах і матацыклах і праводзяць час у кампютарных клубах.

Іронія гісторыі палягае яшчэ і ў тым, што цяпер «нашы» палякі, аб'яднаныя ў Саюз палякаў Беларусі, знаходзяцца акурат у той самай сітуацыі, што беларусы Другой Рэчы Паспалітай семдзесят гадоў таму. Іх правакуюць і расколваюць яўныя ворагі і ўяўныя дабрадзеі. Не дзіва, што Польская мацеж школьная і Таварыства беларускай мовы месяцамі цяпер у Горадні на адной лесвічнай пляцоўцы.

А. Павач